

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . . 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyilttér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és nyomdájá-
ban és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Jótekonyság a gyermekegészségügy érdekében.

A gyermekvilágban van minden ál-
lamban a legnagyobb halandóság.
Oly tény ez, melynek okát sok
körülmény által vélték már meg-
magyarázni, azonban egy magya-
rázat sem elegendő magában véve,
s ha valamennyit összefoglaljuk, talán a tényt
magyarázva, de nem kellőleg okadatulva találjuk.
Igy némely statisztikus a gyermekvilág populari-
tásában keresi és véli meglelni a helyes okot,
amennyiben minden 100 felnőttre esik az európai
államokban átlagosan 60 gyermek. Mások tisztán
a rossz hygienikus viszonyokra viszik vissza e
tény indokát és a gyermekeknek, mint a külső
káros behatásoknak kevésbé ellenálló szervezettel
bíróknak halálzását ezen körülményben keresik.
A gyermek szervezete tényleg sokkal gondosabb
ápolást igényel, mint a felnőtt emberé, bizonyítja
ezt azon körülmény, hogy a kisdetek halálzásai
arányosabban nagyobb, mint a 2-5 éveseké, és
ezeké ismét nagyobb, mint a korosabbaké. Van-
nak statisztikusok, kik a gyermek-halandóságból
a nép anyagi helyzetére, jólétére s ebből vizsgá-
zat az előbbire vonnak következtetést. Hogy ezen
körülmény, továbbá egyéb társadalmi viszonyok,
mint: műveltség, a belső családi életnek jól ki-
fejlődött volta stb. befolyásolja a gyermek-halan-
dóságot, azt bizonyítja azon tapasztalati tény,
hogy a jobbmódu társadalmi rétegek általában jobb
statisztikát mutatnak fel. Casper kimutatta a góthai
almanachból vett adatokkal, hogy a hercegi és grófi
családokban 1000 gyermek közül csak 57 hal-
meg, ellenben Berlinben ugyanannyi szegény gyer-
mekre 345, vagyis hatszor annyi halálzás esik.
Egyiket sem lehet a felhozott nézetek közül meg-
cáfolni, de egyik sem szolgáltat elegendő magya-
rázatot, úgy hogy fel kell vennünk, hogy egyik
ok is, másik is hozzájárul e nagy halálzásához,
csak hogy egyik helyen amaz, másikon emez a
praevalens.

Hogy a kisdetek gondozása körül kifejtendő
kellő ápolás hiánya a legfőbb oka a gyermek-
halandóságnak, azt bizonyítja a törvénytelen szü-
löttek óriási halálzásai. Ritkaság, hogy az ilyen
szülöttest az anya maga ápolja. Kiadja dajkaságba
olyan falusi asszonyokhoz, kik üzletszerűen fog-
lalkoznak a titkos, de biztos anyagalcsinálás mes-
terségével, hol a gyermek a laza gondozásnak, a
hiányos ápolásnak rövid idő alatt áldozatul esik.
Már az ókorban találjuk fel első nyomait
ezen rossz erkölcsi viszonyoknak. Az ókor barbár
népeinél ezen elhagyottak sorsa valóban szá-
nandó volt, kik majdnem kivétel nélkül a halál
mortalitásként estek. A régi pogány görögök és ró-
maiak az apátlan és anyátlan gyermekeket, ha el
nem pusztultak, rabszolga számba vették.

Nem így találjuk ezt az egyiptomiaknál. A
természettől pazarul megáldott Nilus völgyében a
régiegyiptomiak a gyermeket Isten adományának
tekintették, akit ápolni és óvni szent kötelessége
nemcsak a családnak, hanem az államnak is. A
kitéve talált gyermeket azon család tartozott fel-
nevelni, amelynek telkén találtatott. A legszigo-
rubban büntetésért azt az anyára, ki gyermekét
kitétte, vagy elhanyagolta.

Legtisztább erkölcsűek a gyermeknevelés
ügyében az ókor népei közül a zsidók voltak, kik
a gyermekeket féltett kincs gyanánt őrizték és
ezen erényüket napjainkig is változatlanul fentar-
tották. A titkolt szülést átokkal, a „gyermekölés-
t” megkövetéssel büntették. Az árva és elhagyott
gyermekekről jelenleg nagyszerű jótekonny intéz-
ményeik gondoskodnak.

Róma korrupciójának korában, midőn az er-
kölcstelenség a patriciusok házaiba is befészkelte
magát, leplezetlenül és büntetlenül üzték a gyer-
mekkitévést. A legtöbb mondában ilyen kitétt
gyermekek szerepelnek. A Romulus és Remus-
ról szóló monda is megütöztetés nélkül szól arról,
hogy Róma alapítói a Tiberis folyó mellé voltak
kitéve s egy nőtény farkas táplálta őket, nem
is kutatva, hogy kiktől származtak.

A kereszténység egyik céljává tűzte ki a kis-
dedek védelmét. Krisztusnak kedvencei voltak a
kisdetek, oltalmába vette őket, és e szép példáját
tanítványai is követték. Barnabástól kezdve az
apologetákig, az alexandriai iskola hívei és a szent
atyák mind szigorúan elítélik a pogány világban
divó gyermekölést és eladást.

A kereszténység első századaiban a gyermek-
telen családok leleneket és árva gyermekeket
elfogadtak felnevelésre, a kitétt és elhagyott gyer-
mekeket nem engedték elpusztulni; sok „Pro-
jectus” (eltaszított) név fordul elő az első kereszté-
nyek között. Mindezt titokban kelle tenniük az
első keresztény hívőknek, nehogy gyermekvér-
áldozattal gyanúsítsák őket pogány üldözőik. Mi-
helyt azonban az egyház felszabadult az elnyo-
matás terhe alól, mindent megtett az elhagyott
gyermekekért, kik akkoriban óriási számot tettek,
mint kiirthatatlan maradéka a romlott római er-
kölcösöknek. Constantinus 329-ben megengedte, hogy
az igen szegény szülő gyermekét eladhassa — ha
ezáltal jobb sorsot biztosított a gyermek szá-
mára — de az így eladott és mások által fel-
fogadott gyermeket az apa többé vissza nem ve-
hetette, mely törvényével a gyermekkitévés üzemét
akarta ritkábbá tenni. Justinianus tovább ment:
halállal büntette a gyermekkitévést és a leleneket
felszabadította.

Az egyház befolyása alatt alapította Szt.
Vazul 372-ben Caesareaban ama nagyszabású
gyermek-menedékházat, mely az ó-világ hajdani
fénykora utolsó csillagának tekinthető. A mohame-
dánok csakhamar szétrombolták az embersze-
retetnek eme szent csarnokát, de ennek példájára
azután nyugaton több ilyen intézet alakult.

Az egyház kanonai törvénye tíz évi vezek-
léssel büntette a gyermekölést és ugyanannyival,
ha a gyermek hanyag ápolás következtében halt
el. A germánok többnyire pénzbírsággal, de néha
halállal is büntették a gyermekgyilkosságot.

A sötét középkorban, midőn az embersze-
retnek és műveltségnek fáklyája csak fakó fény-
nyel derengett az elvakított lelkekben, találjuk
első csiráját a forgó szekrényekkel ellátott lelen-
házaknak, amidőn III. Ince pápa 1198-ban a
templomokban e célra kitétt márványmedencéket
ilyennel cseréltette fel. A forgó szekrény a falba
erősített keréken függő ládacska volt, melybe az
illető, ki gyermekétől szabadulni óhajtott, a gyer-
meket behelyezte, a kerék megforgatta, meg-
húzta a mellette levő csengőnyűt s távozott. A
gyermek aztán bevitetett, felneveltetett, anélkül,
hogy bárkinek is sejtelme lett volna származásá-
ról. Mindenesetre szép vívmánya volt ez az em-
berszeretnek, de mystikus volta teljesen a köz-
zépkorra vall. Csodálatos, hogy e módszer némely
államban még a jelen századig is fentartotta ma-
gát, számos visszaélések által sok bajt okozva az
egész társadalomnak.

Spanyolországban is régi időktől fogva az
egyház volt az, mely a szülőtlen gyermekek vé-
delmének ügyét magáévé tette. A XVI. század-
ban Szt. Tamás, Valencia érseke megjutalmazta
azokat, kik neki lelenegyermekeket hoztak, kiket
részben saját, részben az egyház költségén daj-
káltatott és felneveltetett. Spanyolország manap-
ság is azon államok közé tartozik, melyek leg-
több gondot fordítanak az ily gyermekekre. Je-
lenleg tartományi gyermek-menedékhelyek és itt-
még forgó szekrényekkel ellátott lelenházak, továbbá
egy erős organizmussal bíró tartományi jótekonny-
sági bizottság gondoskodik az árva és lelenegyer-
mekekről, úgy hogy 1859-ben több mint 50,000
gyermeket láttak el ily módon.

Franciaországban is a középkor zavaros ide-
jében az egyház tett legtöbbet az elhagyott
gyermekek érdekében. Később Paulai szt. Vince
indított erős mozgalmat az ügy érdekében, bele-
vonta az udvart és a nő világot is a mozgalomba
és nagyszabású lelenházat alapított. Az itt fel-
nevelt fiukból katonákat képeztek. A XVIII. szá-
zadban 60,000-re ment az itt ellátott százanadók
serege, a mely szám a forradalom idejében még
fokozódott, aminek okát az erkölcsök lazaságá-

ban, de főleg az óriási szegénységben kell keres-
nünk. Ezen intézkedések dacára is, a mondott
okokból óriási mérvű volt a gyermekhalandóság.
A forgó szekrények alkalmazását csak 1860-ban
szüntették meg, és jelenleg a főlvetélnél rendő-
biztos működik közre és a gyermek születési bi-
zonyítványát is követelik. Rövid ideig az inté-
zetben tartják a gyermeket, aztán kiadják vidékre
dajkaságba. A leleneknek illeténi módon való
ellátása Párisnak ötödfél millió frankjába kerül.

Oroszországban is körülbelül 70,000 gyerme-
ket látnak el évenként közkölségen.

Németországban az illegitim gyermekek ellá-
tásáról nem az állam gondoskodik, hanem a köz-
ségek. Hogy az utóbbi eljárás nem vezet oly jó
eredményre, mint az állami beavatkozás, azt ismét
csak statisztikai számokkal tudjuk demonstrálni.
Az oly országokban, hol az állam gondoskodik
a lelenegyeről, mint Franciaországban 29% ha-
lálzás van az illegitim gyermekek között, ezzel
szemben Németországban 38%. Okát ezen körülmé-
nyeknek abban leljük, hogy a községek gond-
zásra bízott gyermek táplálása és nevelése igen
lazán történik, a község örül, ha megszabadul
egy fölösleges tehertől, tehát nem is gyakorol
a nevelők fölött ellenőrzést. Az ilyen szülött
nem tekintetik állami tőkének, inkább olyan te-
hernek, melytől haszontalanul felemészti. A ma-
gasabb szempont vezéreszméjét elhomályosítja az
egyesnek hétköznapias gondolkodása.

Hazánkban általában nincsenek lelenházak,
s nem is voltak. A nemzeti fellendülés korszaká-
ban megindult ugyan egy-egy mozgalom, hogy
ilyen alakítsassék, azonban teljesen eredményte-
lenül. Már 1781-ben terveztek Pesten lelenházat,
Sándor István 1815-ben 10,000 forintot hagyomá-
nyozott e célra, mely azóta a belügyminiszte-
riumban 200,000 forintra növekedett fel; 1848-ban
és a 60-as években újra meg újra felvetették az
eszmét, de mindeddig csak az maradt.

Tagadhatatlan, hogy a lelenházak létezése
óta jobb sorsuk van az arra szorulóknak, de nem
tagadható az sem, hogy e jó siker mellett szá-
mos, a sikert is teljesen elhomályosító árnyoldala
van ez intézménynek, úgy hogy fölösleges volna
szerfűlötti sajnálkozásunk a fölött, hogy mi nem
rendelkezünk ilyennel. A forgó szekrényekkel ellá-
tott lelenházak már teljesen lejártak magukat,
mert lehetővé tették a törvényes gyermekeknek
is a lelenházakba való juttatását, mi a családi
kötelékek meglazulására és az erkölcstelenség ter-
jedésére adott alkalmat. Akárhány anya, ha ille-
gitim magzatját nyomtalanul elemészttette és kér-
dőre vonatott, a lelenházzal állott elő; persze,
minthogy a felvétel titkosan folyt, a hazug-
ság nem volt rábizonyítható. Azonfelül a lelen-
házban elhelyezett gyermekek halálzásai is óriási
nagy átlag 65%-ot tesz ki évenként, ami a laza
bürokratikus eljárásnak tudandó be okozatul.
Mindazonáltal üdvös intézménye volt ez a közép-
kornak és az ujkor első századainak, a magzat-
üzés, a gyermekgyilkosság és gyermekkitévés
gyakori üzemét sikerült ritkábbá tenni.

Hasonló törekvéseknek köszöni eredetét fő-
városunkban 1870-ben a Károlyi Sándor grófné
kezdeményezéséből alakult „első gyermekmenhely”
cimmal bíró jótekonny egyesület, melybe a főváros
területén talált lelenek, kitétt és elhagyott cse-
csemők, kór- és fogházakban levő anyák szü-
löttjei vétettek fel és a hatodik életévig ápolat-
nak. A gyermekek részben az intézetben ápolat-
nak, nagyobb részt azonban a fővárosban vagy
környékén megbízható családokhoz adatnak ápo-
lásra vagy dajkaságba, melyek felett az intézet
szigorú felügyeletét gyakorol.

Hasonló céllal és eszközökkel több egyesület
létezik a fővárosban és az ország némely vidé-
kén. Ezeket mind előkelő hölgyek áldozatkész és
fáradhatatlan jótekonnyasága táplálja. E nemes buz-
galom megment száz meg száz kisdedet, kiknek
egyedüli bűne, hogy szülőik szegények, könnyel-
műek és nyomorultak.

A mi megyénkben ily irányú egyesület nem
létezik. De hogy mennyire szüksége volna rá,

azt mutatják az előbbi közleményünkben elősorolt adatok. Nem vádolhatjuk azonban rideg közönyt a megye nemese érző publikumát, hanem minden városban, minden nagyobb községben vannak jótékony nőegyletek, szegény iskolás gyermekek gyámolítására és felruházására alakult műkedvelő és asztaltársaságok, azonban ezeknek hatásköre sokkal tágabb, megterheltebbük egyéb jótékonyaságok gyakorlásával sokkal nagyobb, semhogy, ilyen nagyszabású, a megye összes értelmiségének teljesen odaadó közreműködését igénylő ügynek kielégítő módon megfelelhessen. Ezen ügy egy külön, nagyszabású jótékony-egyesület alakulását kívánja, mely célul tűzné ki magának első sorban a leleneknek és árváknak gondozását, a földhöz ragadt szegény, gyermekeik nevelésére képtelen szülők gyermekeinek felnevelését; a szegény, beteg gyermekeknek orvosoltatással és gyógyszerekkel való ellátását, esetleg szegény iskolás gyermekeknek felruházását s más hasonló, a gyermekeik érdekét védő és elősegítő jótékonyaság gyakorlását.

Nem képezheti feladatunk tárgyát egy ily egyesület létrejötte módjainak apró részleteivel foglalkoznunk. Elvetettük az eszmét, s ha fogamzásra képes talajra esett, ki fog kelni és óriási fáva fog nőni, melynek jótékony árnyékában meggyénk sok ártatlan, az apák és anyák vétke és baja miatt szenvedő, ujszülöttje, árvája és szegény gyermeke fog biztos menhelyre találni. Haynald Lajos bíboros érsek öminenciájának nemes emberbaráti áldozatkészsége folytán városunk árvái a jövőben el lesznek látva. Ámde ezek számát messze túlhaladja az egész megye illegitim szülöttjei és oly szegényeinek gyermekei, kiknek csak terhére van Istennek eme kegyes ajándoka. Az árváknak és utóbbiaknak az illegitim gyermekekkel szemben mérhetetlenül jobb a sorsuk, hiszen van vagy volt törvényes apjuk, anyjuk, — nem úgy, mint az utóbbiaknak, kiket szülőik vétkes közben nemzettek; kiket a világ a bűnök gyermekeinek tekint; kitől anyja is utálattal fordul el, hisz házasságon kívül fogamzott; kinek megszületésében az anya nem egy régóta óhajtott vágyának megtestesülését látja, hanem ellenkezőleg erkölcsi bukása, a társadalomból való kizárásának közvetlen okának tekint.

Az ügy megérdemli, hogy az egész megye jószívű hölgyvilága azt magáévá tegye, ez által magának egy egész nemzedék halálját biztosítva. Megyénk lelkes hölgyei megmutatták három év előtt, midőn hazánk három városát: Nagy Károlyt, Eperjest és Torockót a tűz fékevesztett dühe pusztította el, hogy mily nemese tud érezni: hisszük, hogy ez ügyben is, midőn saját anyamegyénk legnagyobb érdeke forog szóban, nemese dobogó szívük nem fog elzárkózni a jótékonyaságokra annyira reánszoruló segélykiáltásai előtt! Közigazgatási uton nem várhatjuk e baj orvoslását, de intézkedése esetén sem remélhetünk kellő sikert. A bürokratikus eljárás sohasem tud eredményre jutni ott, hol a szívnek több dolga van mint az észnek. És minthogy ezen ügy valóban inkább szív-ügy, semmint a hidegen számító ész ügye, mely csupán a jótékonyaságnak szent kezétől nyerhet orvoslást, ezért fordulunk hozzátok megyénk lelkes hölgyei! ezért folyamodunk nemes szívekhez, melyeknek buzgó áldozata a szent cél oltárán biztos sikerhez vezet!

Dr. Flesch.

A tizenkettedik órában.

Pár hét még, s a magyar nemzet ezekre menő népevelői egybe gyűlnek az ország szívében, hogy ott, a legmagasztosabb ügyről, a népevelés ügyéről, tanácskozzon, annak felvirágoztatásához minden lehetőt megtegyenek: egybegyűlnek, hogy a nemzet jövő támaszának miként leendő vezetése körül egyöntetű eljárást állapítsanak meg: egybegyűlnek, hogy végre valahára keresztül vigyék: a nemzeti egybehangozó népevelést.

De a magasztos eszme, mely a népevelők IV-ik egyetemes gyűlésére össe hozza a népevelők ezrét, nem oldható meg oly könnyen, mint az első tekintetre látszik. Mellekes, és pedig sok mellekes kérdés elintézésének szüksége forog fenn előbb, mintsem, a nagy cél elérve, a magasztos eszme megtestesítve leend.

Népevelésünk fejlődésének oly sok, s oly jelentékeny dolog áll még utjában, hogy minden oldalról a legjobb akarat, fáradságtalan szorgalom, s a nemes ügy iránti buzgalom kívántatik, hogy e hátrányok, melyek a fejlődést eddig gátolták, jelenleg is gátolják, s ha el nem háritatnak, gátolni fogják ezután is, — hogy e hátrányok mondjuk, eltávolíthatók legyenek, összetett munkaerőt igényel.

Az egyes tankerületek megtartott gyűléseikben formulázták már nagy részben azon kérdéseket, melyeknek elintézése szükségképp előtérbe lép, mielőtt a főkérdés a vég cél: népevelésünk felvirágoztatása tárgyalás alá vehető lesz; de mindezek a formulázások nem képeznek egyöntetű megállapodást, s inkább jóakaró óhajok, mint határozati javaslatokat tartalmaznak.

E soroknak célja, egybeszedni mindazon elintézendő kérdéseket, melyeket megoldani égető szükségé vált s melyek megoldása nélkül a cél elérhető nem lesz soha. Távol van azonban e soroktól az a cél, hogy tanácsadóként lépjen fel az egyetemes gyűlés tagjai előtt, csupán a jó akarat vezetni tollunkat, — meggyőződve lévén a felől, hogy a népevelés ügye iránti jóindulatunkat kétségbe nem vonja s biztosítva minden népevelőt, hogy

a nemes, magasztos ügyért oly hön dobog kebelünk, hogy ha még tévedésbe esnénk is, e tévedés is csak túladott érzelmünkben találná megfajtását, mit elítélni nemese érző kebelnek, gondolkodó főnek nem szabad, nem lehet!

Hogy nézeteink, melyeket kifejtteni szándékozunk, nem állanak egyedül, eléggé bizonyítja előttünk az, hogy a hírlapirodalom több ízben különböző alkalmakkal és modorban foglalkozott már e nézetekkel, de bizonyítja az is, hogy a magyarországi népevelők legnagyobb része meg van győződve e nézetek helyességéről. Nem is ezekhez szólunk tehát, hanem azon népevelőkhöz, kik a „maradás” elvét követve, az újításoknak azért ellenségei, mert az az újítás mindenkor némi rázkódtatással van egybekapcsolva.

A népevelők helyzete, állása Magyarországon oly különleges, minőt bármely, a kultúra magaslatán álló nemzetnél hiába keresünk, s e helyzet és állás ép oly kevéssé válik dícséretére a magyar társadalomnak, mint a mily szegénytelen magára a legszentebb ügyre, a népevelésre ügyere.

Nagy vádat mondtunk ki, de nem vonunk vissza belőle egyetlen egy szót sem; iparkodni fogunk azt, mit állítottunk, be is bizonyítani.

A magyarországi népevelők — ott kezdjük mindjárt, ahol legérzékenyebb a dolog — anyagi helyzetüket tekintve, a társadalom hasonló osztályu munkásaival össze sem egyeztetetők. A törvény, mely a minimumot állapítja meg, a tanítói illetményekre nézve, szűkkeblűséget tanúsít; de eltekintve ettől, még az a helyzet is beáll nem egyszer, hogy az illetményt meghatározni hivatott közegek, félreértve a törvényt, félrenagyarazva annak betűit, a minimumot maximumnak veszik s így állapítják meg a népevelő illetményét; odadobva a tanítót a lét kérdésének aggodalmaiba.

A társadalom hason képesített egyénei mentek az anyagi gondoktól s éppen a népevelő van annak alája vetve, azon népevelő, kinek éppen szellemi elfoglaltságánál fogva mentek kellene lennie az anyagi gondoktól.

Ez az első baj, ezen törvényhozás utján segéltni kell, ki kell mondani egy minimumot, mely tekintve a tanítóság társadalmi állását — szerintünk — 600 frtnál kevesebb nem lehet, s ezáltal fel kell menteni a tanítót a napi anyagi gondoktól, egyenlővé kell tenni anyagi helyzetét a többi hasonló állású hivatásban működő egyénekével.

A sorrendben következik a népevelő társadalmi állása.

Ma még — megvalljuk — szegényenpir borítja el arcunkat, midőn e sorokat leírjuk; de inkább vesszen a világ, de mondjuk ki az igazat, ma még a népevelők a társadalomban nemcsak nem bírják azt a befolyást, mely őket megilleti, hanem csak eltűnt egyéneknek tekintetnek mindenfelé. Lehet, sokan azt fogják állítani, hogy a tanítók maguk okai. Ez nagy tévedés. A magyar népevelőkben megvan az önéret, megvan a hivatás iránti lelkesedés, megvan a társadalmi műveltség: de hiányzik a társadalomban a jóakaró beismerni azt, hogy a tanító oly képesített egyén, kinek a társadalomban szerepléshez joga van.

S honnét ered az, hogy a társadalom ezt beismerni vonakodik? Egyszerű a felelet. Onnét, mert tudja mindenki, hogy a néptanító bármily öntudatosan működik is, bármily magaslatán áll is hivatásának, több nem lesz belőle, mint iskolamester, vagy a sors különös kedvezése mellett, legfeljebb is iskolaigazgató. E helyzetet meg kell változtatni. Törvényhozásilag intézkedni kell az iránt, hogy a tanító, nyert képesítésénél fogva, iskolaigazgató, tanfelügyelő, miniszteri előadó lehessen, szóval biztosítani kell a tanítóságnak a fokozatos előléptetést, mit az, képesítésénél fogva, jogosan megkövetelhet.

Rendezni kell haladéktalanul a tanítók feletti fenhatóságok hatáskörét, mert a jelenlegi törvény intézkedései nemcsak hogy nem kielégítők, de még nem ritkán összeütközésre is adnak alkalmat.

Ha az egyetemes gyűlés a most elmondottakat szem előtt tartva, az igényeket méltányolva, fogja megtenni előterjesztéseit a kormányhoz, mi bizunk a kormányban, hogy a a méltányos kivánalmakat készséggel fogja teljesíteni, s ha az meglesz, a nagy eszme — népevelésünk ügyének felvirágoztatása — meg fog testetlenni.

A közdelem babért terem!
A népevelők küzdelmének nem maradhat el jutalma!
A meddő vita csak időt pazarol, de eredményre nem juttat soha!

Félre tehát a meddő vitákkal! Értsük meg egymást s vállalva törekedjünk a jót keresztil vinni, akkor és csak úgy lehet reményünk, hogy egyetemes gyűlésünk eredményes leend, melyre, hogy kartársaink minél nagyobb számban jelenjenek meg, ez a mi óhajásunk most, midőn már közel az idő, most:

„A tizenkettedik órában.”

Gáti Győző.

Hirek.

Személyi hir. Sándor Béla főispán ur ömeltósága, székhelyéről f. hó 21-én hosszabb időre elutazott.

Személyi hir. Ambrózy Béla miniszteri osztálytanácsos, pár nap óta rokonainál Zomborban időzik.

Kinevezés. A földmíveléstügyi m. kir. miniszter új. Müller János borotai lakost, vármegyénk almási járására nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

Pályázat. Uj Palánkán pályázat van hirdetve vámszedői állásra 2 heti határidővel.

Ifjuságunk Ruttkay Kossuth Lujza érkezése alkalmával a következő felhívást intézte városunk polgárait: Polgártársak! Városunkat a mai napon olyan kitüntetés éri, amelyet lelkesedéssel fogadott eddigéle az ország mindazon városa, amely ezen kitüntetéssel dícsékedhetik, és amelyet, mi is amennyire az idő rövidségének tekintetbevételével lehetséges, kellőleg méltányolni akarunk. Ma kedden, július 22-én az esti 8 órai vonattal érkezik Kossuth Lajos nővére: Ruttkay Kossuth Lujza urhölgy városunkba. Azt hisszük ehhez nem kell további magyarázat, minden magyar állampolgár érezni fogja azt, hogy a tisztelet adóját ez alkalmával a nevezett urhölgy iránt leróni hazafias kötelessége; s kötelessége arról is inkább, mert ezen tisztelet egyúttal élénk kifejezése lesz azon eszmei lelkesedésnek, amelyel hazánk nagy ujáteremtőjének, a

szabadság nagy hőségének Kossuth Lajosnak tartozunk. Üdvözöljük tömegesen a pályaudvaron a távolból érkező kedves vendéget!

Ruttkayné-Kossuth Lujza Zomborban.

Az a rajongó lelkesedés, az az imádat szerű szeretet, mely Ruttkayné-Kossuth Lujzát Magyarország minden pontján lépten-nyomon kísérte, Zomborban is osztályrésze lett. Későn, alig egypár órával előbb, jött meg a sürgöny, hogy kedden este jön a magas vendég, de ez a rövid idő is elég volt, hogy ez az örömdetes hír la-
vinaként terjedjen szét a város egyik szélétől a másikig. Az érkezés este nyolc órára volt jelezve, de már hét óra felé vonult ki a közönség a peronra; szegény és gazdag egyaránt sietett, hogy lerója a tisztelet és szeretet adóját Kossuth Lajos forrón szerető nővére iránt, ki bátyjának, Magyarország egyik legnagyobb fiának, egyetlen támasza, hű kísérője, örömeiben és bánáiban szívvel-lelkellettel osztályrésze. Mindenki sietett, hogy lássa azt a feleköt lelkű nőt, kit a csapások, a hontalanság meg nem tört, mindenki látni kívánta azt az önfeláldozó testvért, ki bátyjával önként megosztja a hontalanság keserű kényerét. Igazán meglátó, szivemelő látvány volt szemlélni ezt a közönséget, hogy lelkesedett, hogy könyezett, midőn meglátta várva-várt vendégének kedves alakját. Nem volt többé korlát, nem volt többé rend, egymást tola a közönség, hogy szemtől szembe lássa, kezét megcsókolja a római jellemű matróznak. Ruttkayné, az előleges értesítések szerint, szerda reggelre vártuk. Annál meglepőbb volt, midőn kedden délután plakátok hirdették, hogy a magas vendég az este érkezik a nyolc órai vonattal. A váratlan meglepetés dacára már fél nyolc órakor megtelt a pályaudvar várakozó közönséggel; különösen a női nem jött ki szép számmal; egyébiránt képviselve volt a társadalom minden osztálya a peronon. Nyolc órakor mindenki lázas várakozással s feszült kíváncsisággal várta az érkező vonatot s szinte lehangoztatást idézett elő az az elterjedt hír, hogy a vonat félórával elkésik. Pont fél 9 órakor robbant be a vonat a pályaudvarra, s midőn egy első osztályu kupében feltűnt Ruttkayné alakja, a cigányok rázendítették a Kossuth-indulót, a közönség pedig frenetikus éljenzésben tört ki; a nők kendőiket, a férfiak kalapjukat lengették a kedves vendég felé. Nagy nehezen csillapodtak az „Eljen Kossuth Lajos”, „Eljen Ruttkayné” kiáltások, midőn a közönség köréből kilépett Csillag Károly ügyvédjelölt s harsány hangon a következő átérzett beszéddel üdvözölte: „Mélyen tisztelt Nagysád! Zombor város itt megjelent polgárságának nevében üdvözölöm Nagyságot, azzal a lelkesedéssel, a mely keblünket eltölti akkor, a midőn a Kossuth nevet hangoztatni halljuk; üdvözöljük azzal a szeretettel, a melylyel a magyar haza leghűb leánya iránt viselkedhetik, azon büszkeséggel, mely eltölt bennünket, hogy az, akit országszerte ünneplésségekkel fogadnak, városunkban nemcsak mint honleány, de mint tagja egy helybeli előkelő családnak fog és kívánatunk szerint minél tovább időzni. Váratlanul értesültünk az örömteljesen megelső esetről, hogy Nagyságod megérkezik; csak a későbbi délutáni órákban adhattuk a város közönségének tudtára, hogy milyen kedves vendéget hoz a 8 órai vonat; s mégis az ifjuság azon biztos tudatban, hogy az ő lelkesedése e városban visszhangra fog találni, azon biztos tudatban, hogy akkor, amidőn Kossuth Lajos családjának ily kiváló tagja vendégül érkezik, pár órányi időt is elégnék tartott arra, hogy a polgárságot ily tömeges tüntetésre buzdítsa, a ragaszkodó szeretet tüntetésére. Nem is lett volna időnk a tisztelet külső jeleit oly módon megadni, amint talán megtehettük volna, — ennek jeléül fogadjuk e szerény virágosokrot; de tudatában vagyunk annak, ha diadalívket nem is állítottunk, lesz ami ezeket pótolni fogja, az igazi hála, türehtetlen ragaszkodás a nagy Kossuth család minden tagjához, ahhoz a családhoz, amelynek nagy fia: Kossuth Lajos! Isten hozta, Isten éltesse Nagyságot!” — Erre oly tomboló lelkesedés tört ki, hogy Ruttkayné percekig némán állott, könnyel a szemében, egyre hajogatva fejét s ezzel tolmácsolta köszönetét a lelkes fogadtatásért. Majd újabb meglepetés várt rá, midőn a kedves kis Gallé Irénke gyönyörű szép rózsacsokrot nyújtott át. Az ünneplést meghatóttágában csak „nagyon szépen köszönöm” szavakkal fejezhette ki halálját, s rokonai, az Ambrózyok család, kíséretében a kijárat felé tartott. Erre oly tolongás keletkezett, hogy az ünneplést alig érhetett fogathoz. A közönség még fogatát is körülállotta folytonosan éljenzve. Nagynehezen sikerült annyi helyet szorítani, hogy a fogat lassan megindulhasson. Ruttkayné Gartner Ferenc nyug. törvényszéki bírónál szállott meg, s körünkben 2-3 hétig fog időzni.

Napilap Szabadkán. Mócs Zsigmond, bajai születésű hírlapíró, a „Bajai Közlöny” értesítése szerint, Szabadkán politikai napilapot indít meg.

Végrehajtók értekezlete. A kir. bir. végrehajtók f. hó 26-án Budapesten, az új városház közgyűlési termében országos értekezletet tartanak, melynek célja a bir. végrehajtók helyzetének javítása. Az országos értekezleten való részvételle az összes törvényszéki területek küldötteiként 80 bírósági végrehajtó lesz jelen.

Hímen. Radoszlyevits Lázár, zombori kereskedő, a napokban vezette oltárhoz Dályán a kedves és szép Markovits Evica kisasszonyt.

A tanítói nyugdíjtörvény revíziója. A kultuszminiszteriumban már elkészült a tanítói nyugdíjtörvény revíziója, mely ősszel kerül a képviselőház elé. A revízió állítólag nemcsak a nyugdíjra, hanem a tanítók aktuális fizetésére is kiterjed, úgy hogy a felhalmozódott nyugdíjalapból pótolnák azoknak a tanítóknak fizetését, akik a törvényben kimondott háromszáz forint alapfizetést sem kapták meg mind a mai napig. Ugyancsak a revízió szerint megmaradna továbbra is a negyven évi szolgálati idő, melynek elteltével a tanítók 300-600 forint nyugdíjban részesülhetnek. A melyik tanító tényleges fizetése után nem tarthatna igényt a hatszáz frtos nyugdíj-maximumpára, megtehetné azt, hogy a nyugdíjalapnál csekély évi járulékt biztosítotja magának a hatszáz forintos nyugdíj-maximumot. A rendes nyugdíj-járulékot ezután két forintra tervezik.

Tolvajlás. Sztaniscon Kühn József ottani lakostól a napokban ismeretlen tettesek száz forintot feltűli értékű fehér- és ruhaneműt tolvajoltak el.

Szerelemföltésből. Kasznár Rozália, zombori születésű cseléd, a fölötti bűjában, hogy szeretője, egy késes legény, elhagyta, gyufaoldaltal megmérgezte magát. Temetése hétfőn délután ment végbe.

ségek
ressz
esak
mon
szól
s. le
első
az is
förté
riaját
szén
István
tot reg
olvadó
nelmi t
a foly
foglalá
V
szerint
működ
tolo, v
a mi r
mindig
vénék
szinvo
anyagla
A
zém
nepely
hetett
mondha
merés
feladat
mai, ha
megh
szives
gosan
sűkre s
jenek.
Az
vezetése
kilenc ó
ma
imi az
azt a
figyelme
gogiai k
kat az e
Általános
a megt
óvónó
géd —
pintatár
nevében
jezte ki
Ké
volt 110
teka egy
eljárás
Na
a helya
hölgy, e
jelét ad
fogalva
vezetőn
tatása k
levéllel
hogy Lok
vezetése
tílet na
állomás
pely ut
volt az é
irant, me
az eddigi
most elő
szakemb
bátor kje
dése egy
kérdése
közönség
hivatott,
kisasszony
vendéke
De a jele
is oly ny
alatt ama
betöltése
eldöntése
ki e szán
törvénybe
által sem
A gy
des tetsze
kei s ügy
szakmükö
kivéve ta
az óvodai
nem csup
szép szok
keszférvá
ünneplé
hogy az
ad. Megér
300 at meg
munkáinak
dozták fel
szülők rész
volna; ha
eltűljár, akk
ünneplényen
nézni fogja
dozó nevel
vel méltány
Mint
dektől irtat

ségeket senki se küldje egyenesen Budapestre, hanem keresse fel a mi muzeumunkat, mert a történelmi társulat csakis azért alakult, hogy egyéb teendői közben és egyéb munkáján kívül, a helyi írott és nem írott emlékeket összedjé és megőrizze.

A dolgozatok sorát Erdújhelyi Menyhért úvidéki s. lelkésznek Úvidék művelődés-történetéről írt cikkének első része fejezi be. Egyes kis dolgozat, de inkább csak az iskolázás, nevezetesen a főgimnázium keletkezésének történetét adja, mintsem a város egyetemes kulturhistoriáját. Így is eléggé érdekes, azonban a címe nem egészen megfelelő a cikk tartalmának.

Érdekes adalékát képezi ugyane fűzetnek Iványi Istvántól a vármegye történetének irodalmáról összeállított repertorium, a melynek itt második részét veszi az olvasó. Nemkülönben érdekesek a titkárságnak a történelmi társulat belső életére fényt derítő adatai, amelyek a folyó éven tartott ülésekről felvett jegyzőkönyvekben foglalhatók.

Végül a társulat tagjainak névsora következik s e szerint van ezen egyesületnek 2 tiszteleti, 2 alapító, 28 működő (vagy mindnyájan működőnek is!) és 114 pártoló, vagyis összesen 146 tagja, ami elég szép szám, de a mi nagy vármegyénk intelligenciájához képest még mindig kevés.

Reméljük azonban, hogy társulatunk, mely Évkönyvének tartalma után ítélve, szemileg már elég magas színvonalon áll, a közönség támogatása révén napról-napra anyagilag is erősödni fog.

Dr. D. Gy.

Ó-Kanizsa, 1890. július 22.

Tekintetes szerkesztő ur!

A véletlen úgy hozta magával, hogy kanizsai időzésem összeesett a helybeli kisdudóvó intézetek zárünnepével. A kínálkozó alkalom soha jobbkor nem jöhetett volna egyrészt jelen lehetni egy igen kedves, mondhatni lélekemelő ünnepélyen, másrészt méltó elismeréssel adózni nemcsak a nevelés nehéz, de nemcsak feladatát nagy sikerrel megoldó övönök buzgó fáradozásai, hanem O-Kanizsa közönségének a nevelés oltárán meghozott áldozatáért is. Egyiket, mint másikat igen szívesen teszem azért is, mert az elismerés pálmáját jogosan kiérdemelték, de meg azért is, hogy működésükre s áldozataikra a jövőre is kellő buzditást nyerjenek.

Az övői zárünnepély a Lekóné Mihályi Julia övönő vezetésével állt külső óvodában vette kezdetét reggel kilenc órakor az óvodai bizottság, a város elöljárósága és szép számu közönség jelenlétében. Szakszerű bírálatot írni az ünnepélyről, nem lehet feladat, mert akkor azt a régi meggyőződést kellene az olvasóközönség figyelmébe ajánlani, hogy az ilyen ünnepélyek a pedagógiai kívánalmak keretén kívül esnek, de megtartásukat az eddigi körülmények némileg indokolttá tették. Általánosságban azonban tartozom a kijelentéssel, hogy a megtartott ünnepély minden egyes része Mihályi Julia övönő buzgó szorgalmát — kifogyhatlan türelmét, gyengéd — szeretetteljes bánásmódját, s kitünő nevelői tapintatát mutatta be a megjelent közönségnek, kiknek nevében az óvoda-bizottság elnöke, Kosztyik János, fejezte ki joggal kiérdemelt elismerő köszönetét.

Kiérdemelt volt e köszönet valóban, mert a jelen volt 110 gyermek foglalkozása, szavalata, éneke és játéka egyaránt a lelkiismeretes — hivatott és tapintatos eljárásról nyújtottak bizonyosságot.

Nagyobb érdeklődés és várakozás mellett folyt le a belvárosi kisdudóvó ünnepélye, melyen egy fiatal hölgy, egy kezdő nevelő volt hivatalos képeztetésének anyai jelét adni, mely joggal teszi az eddig ideiglenesen elfogadva tartott állás végelnyerésére. Az intézet előbbi vezetőjének hosszas betegeskedés okozta nyugdíjaztatása következtében, ideiglenesen Lekó Irma kitünő oklevéllel képesített kisdudóvó, mondjuk meg azt is, hogy Lekóné urnő kedves és szeretetreméltó lányának vezetésével helyettesített, és mert a városi képviselőtestület március hóban hozott határozata értelmében az állomás végleges betöltése céljából a pályázó az ünnepély után közvetlen kiírandó, igen természetesen nagy volt az érdeklődés Lekó kisasszony első évi működése iránt, melynek sikerétől függ, vajon a pályázat sorsa az eddigi ideiglenesen működő kisasszony javára már most eldöntöttnek tekintessék? E tekintetben már mint szakember, bárcsak magam nézetét tolmácsolom, vagyok bátor kijelenteni, hogy Lekó kisasszonynak mai működése egy oly remekmű volt, mely mellett a pályázat kérdése nem lehet egyéb formaisságnál. O-Kanizsa város közönsége örvendhet, ha kisdudóvójának vezetését oly hivatott, buzgó és avatott kezekre bízhatja, mint Lekó kisasszony, ki a 180-ról szaporodott túlnépes intézet növendékeivel a legsikerültebb ünnepélyvel számolt be. De a jelen volt nagy számu értelem közönség elismerése is oly nyilvánvaló volt, hogy már az ünnepély folyama alatt amaz elterjedt hírre, hogy övönői állás végleges betöltése egy kilitásba helyezett 3-ik intézet sorsának eldöntéseig, halasztást szenved, hangos rosszalást fejezett ki e szándék megvalósítása ellen, ami különben mint törvénybe ütköző dolog, a megyei kir. tanfelügyelő ur által nem nyerhetne jóváhagyást.

A gyermekek foglalkozását, kedves játékaikat, rendezettségű hangszóval elmondott szavalatait, énekeiket s ügyes munkálkodása mind azt mutatták, hogy a szakmunkás semmi kívánni valót nem hagy maga után, kivéve talán azt, minek nem az öv-kisasszony, hanem az óvoda-bizottság szükmarkúsága az oka, az elismerést nem csupán szavakban, de tettekben is. Szép, nagyon szép szokás uralg több helyen, mint Esztergomban, Székesfehérváron, Nagy-Kanizsán s több helyeken, hol az ünnepélyeket az óvodai bizottság arra is felhasználja, hogy az óvónak elismerésül, buzdításul néni jutalmat ad. Megérdemlenék ezt az ó-kisasszony övönök is, kik a 300-at meghaladó gyermekesereg 8-900 darabot kitevő munkájának összeállításával hetek és hónapok éjeleit áldozták fel anélkül, hogy ezért a dusszagdag kanizsai szülők részéről csak parányi elismerésben is részesültek volna; ha azonban az óvodai bizottság jó példájával eluljár, akkor hisszük, nemcsak azt fogják a szülők az ünnepélyen nézni, hogy mit kap az ó gyermeke, hanem nézni fogják azt is, hogy a naponta 8-10 órát fáradó nevelőt legalább egyszer egy esztendőben valamivel méltányolják.

Mint idegen, részrehajlatlan, menten minden érdektől irtam e sorokat, minek nincs más célja, mint

szolgálatot tenni a nevelés ügyének, s ha valaki meglepő talál soraimban, ne rójjá fel senki másnak, mint e sorok írójának, akinek egyedül vágya nevelésügyünk virágozni s nevelőinket boldogulni látni.

Annak megemlékezésével, hogy mindkét óvoda növendékei az ünnepély végén cukorkák kiosztásában részesültek, bezárom levelemet, elnézését kérve tekintetes szerkesztő urnak ama hosszadalmasságért, mit kikertül-nöm a legjobb akarattal mellettem sem lehetett.

Kobány Bácsi,

„Kisdudóvók s Gyermekkertésznők Lapja” szerkesztője.

Lóverseny és lódíjazás Verbászon.

A gazdasági egyesület július hó 4-én tartott ülésén elhatározta, hogy f. évi szeptember hó 28-án Verbászon lóversenyt és lódíjazást tart. A verseny helyének kijelölése céljából Schmausz Endre elnök úr és Rombay Dezső titkár már voltak Verbászon, a hely iránt ugyan még végleges megállapodás nem történt, de valószínűleg az új-verbászi nagy vásártéren fog a díjazás és verseny tartatni.

Előleges megállapodás szerint szeptember 28-án délelőtt lesz a lódíjazás, 15-20 magas díjjal, délután a lóverseny a következő futamokkal:

1. Mezei gazdák versenye. 3 évesnél fiatalabb lovakkal. Futtathat minden bácskai gazda saját tenyésztésű 3 évesnél fiatalabb loval. I., II., III. díjjal.
2. Mezei gazdák versenye. 3 éves és 3 évesnél idősebb lovakkal. Futtathat minden bácskai gazda. I., II., III. díjjal.
3. Urlovar verseny. Három tiszteletdíjjal.
4. Nyertes lovak versenye. Futhat a három első nyertes 9 ló. I., II., III. díjjal.
5. Vigasz verseny. Futhatnak az első három versenynél vesztes lovak. I., II. díjjal.
6. Ügető verseny kettős fogatokkal. I., II., III. díjjal.

A díjak nagyságát és a pályaterek hosszát a lótenyésztő bizottság legközelebb tartandó értekezletén határozza meg.

A fenti 6 versenyen kívül esetleg alakult más futamok és fogadások is megengedettek, melyekben a gazdasági egyesület csak mint bíráló vesz részt és díjakat nem ad.

Nevezés a versenytitkárnál délután 2 óráig.

A jury Schmausz Endre elnöke alatt a gazdasági egyesület tagjaiból a helyszínen alakul meg.

Versenytitkár: Rombay Dezső.

Indító: ifj. Vojnits István.

A versenyterén a közönség részére tribün is lesz. A verseny pályára csak azok léphetnek, akik tribün jegyet váltanak.

Harkányi politika.

(Dr. T-m urnak szíves üdvözlöt.)

A „Bácska” július 18-iki számában dr. T-m ur „Harkányi fürdőjelel” cím alatt nemcsak holmi chablonszerű fürdői élményekről, hanem a többi közt arról is szól, miféle fogadtatásban részesült nagy hazánkfiának, Kossuthnak, novére Ruttikayné a napokban Siklóson. Es e fogadtatás révén Kossa orsz. képviselő beszédével szemben dr. T-m ur a következő, eddig még soha nem hallott s éppen azért figyelmen kívül nem hagyható enunciaciót teszi: „Ennek a pártnak mondom, tüsse fel a 48-as hivatalos közlönyt s meg fogja látni, hogy Kossuth egyik beszédében örök hűséget esküdt a királynak, — és ez a Kossuth ma elvből nem ismeri el a legelső magyar embert! Kossuth érdemei nagyok, de a magyar nemzet, ha kell, a trónhoz hű marad örökké.”

Hát t. dr. ur, a midőn fürdői levele kapcsán az olvasó közönséget — alkalmasint a nagyobb élvezet okáért — egy kis politikával is traktálni méltóztatik, ez alkalommal ugyancsak messze tetszett eldobni a szulkyot. Messzire repült t. dr. politikáló hajlamainak sulyokja egyrészt azért, mert fentebbi kifakadásában legnagyobb hazánkfiának a tényeknek meg nem felelő dolgokat impatál, de messzire repült másrészt azért is, mert második mondata egészen a stilisztikai abszurdumig neveltség.

Először is nem áll az, hogy legnagyobb hazánkfia „ma elvből nem ismeri el a legelső magyar embert”. Ugyan hol tetszett ezt hallani? Sem Kossuth, sem senki az országban ezt sohasem állította. Ez tehát tisztán harkányi fürdői találmány, a melyet mi ezennel seasonszerű torzszüleménynek nyilvánítunk. Mert hisz mi itt Zomborban és annak aranykalással ékes bácskai vidékén úgy vagyunk hazánk irni és olvasni tudó meg lehetőségevel együtt meggyőződve, hogy Kossuth minden időben és minden alkalommal (csak legutóbb Rudolf trónörökös halálakor is) a legnagyobb tisztelettel és a legnagyobb kegyelettel nyilatkozott a „legelső magyar ember”-ről, s amit ő el nem ismer, az nem Öfelsége a király, hanem a 67-es jogrend, a kiegyezés. A harkányi fürdő-politikusok persze ezt nem tudják.

A t. dr. ur második mondata még mulatságosabb. Nagyot akarván mondani, fürdői politikuskunk így kiált fel: „magyar nemzet, ha kell, a trónhoz hű marad örökké”. Már ez nem jó konceptus. A magyar nemzet nem akkor marad hű a trónhoz örökké, ha kell, mert ez csak kivételes állapot volna, hanem hű marad örökké, mert ezt a hűséget őkink megfogadták, sőt törvénybe iktatták. A „ha kell” kifejezésnek tehát itt semmi helye, mert különben a dolog úgy tünne fel, mintha ez a hűség rendszerint nem is tanusították a nemzet részéről, hanem csak kivételes esetekben. Mi t. dr. ur a fennálló jogrend alapján kötelezve vagyunk a hűségre, s nemcsak akkor teljesítjük ezt, ha kell, hanem ma is és minden nap.

A fentebbiekből következik t. dr. ur, hogy a fürdői levél politikai része sehoggy sem sikerült. Eppen azért, a midőn a harkányi fürdőzőknek jó mulatást, bő szórakozást és kellemes üdülést kívánánk, egyuttal kérjük őket, hagyjanak békét a nem rájuk bízott politikai kérdések terén való okvetetlenkedésnek.

Muhoray Alfonz.

BARANYAI TARISZNYÁSOK.

„Siklós és Vidéke” című lapból.

Híres Bácsme gyének egyik nemes községében — egy társas összejövetel alkalmával — szóba jött többek közt a

baranyai ember, általában a baranyai nép szokása s öltözködési viselete.

A csendes pletyka közt, szegényült mentegetődzésemre, különösen erősítették a szomszéd bácskaiak, hogy a baranyai ember szentül hűséget esküdt üres tarisznyájának, mert különben csak nem mondaná, akár Husvét, akár Pünkösdt: neki templomba menni kell: „asszony, add ide a tarisznyámat, hadd öltözzem!”

E megszokásból eredt volna a „baranyai tarisznyás” elnevezés.

A hallottak után nemsokára tisztelettel haza jöttem Baranyába — falumnak is legény neve — Beremendre.

Már ekkor magam is komolyabb megfigyelés alá vettem a dolgot, de hazafui örömhöz — tisztelet a modern divatnak — bátran el merem mondani, hogy az egész husvéti ünnepek alatt egy tarisznyás embert sem láttam.

Nehogy azonban a szomszéd bácskaiak még mindig abban a téves hiszemben éljenek, miszerint a hűséget esküdt baranyai ember szentül elváthatatlan a tarisznyától: baranyai népnünk irányában — nem hűtlenségképpen — szabad legyen a híres baranyai tarisznya történetére visszamenve, a következőket elmondani.

A mily régi, oly mesés a baranyai tarisznya története. IV. Béla magyar király idejében a híres Dzingiskán mongol főnök fiának Ugetájnak a vezére Batúkhán, oroszországi betörése alkalmával, Kíev bevételé után egész a Kárpátokig hatolt.

Béla ellenállásra készülvén, fegyverre szólította a nemességét, azonban — hitelvesztett lévén sok főúrak előtt — kevesen gyülekeztek, kárát is vallották.

Nemsokára pedig a Sajó melletti ütközetben teljesben tönkretetett a magyarok hada, maga a király is Ausztriába menekült, onnan meg Dalmáciába. Ekkor a mongolok szabad urai lettek az árva hazának, felperzselték mindent, kárda hányták a lakosokat s a megmaradt nép erdőbe vagy barlangokba rejtődzött.

A mongolok elmenetele után Béla király visszajött a kietlen országba. Utjában találkozott három magyar emberrel, akik egymás közt egy erdő melletti országúton dulakodtak, kezükben tartván egy talált „tarisznyát”, abban volt egy „bicska” és egy kis „balta”.

Beszédjükről mindjárt felismerte, hogy az egyik „baranyai”, a másik „bácskai”, a harmadik „somogyi” volt. S megtudván a dulakodás okát, köztük igazságot teendő, keményen rámutatott Baranya, Bács és Somogy megyékre, mondván, sor szerint ilyen renddel menjen az osztózás: „első” emberé legyen a „tarisznya”, „másodiké” a „bicska”, „harmadiké” a kis „balta”. Azzal utnak indította őket.

Haza érte-e szerencsésen?! — Rogér „Carmen miserabile” című munkájában nem tesz rólok említést, de annyit mégis tudunk, hogy a baranyai embernek — Gyűd és Turony közt — utját állták az országban elrejtődzött „mongol-betyárok” és elvették tőle a „megismert” tarisznyát.

Ezzel félezer esztendőig meg voltunk tarisznya nélkül. Utóbb azonban a viszonyok szoliditásával mindinkább fejlett a kézipar tisztességes mestersége, minek egyik következménye lón a korszerűen „magnagyobbított” jelenlegi iskola-tarisznyának a „feltalálása” — az iskolás gyermekek számára.

Itt megint egy újabb történet veszi kezdetét. Nevezetesen az általánosan megindult közművelődési mozgalom baranyai népnünk sem hagyta soron kívül a kapa mellett a mezőn, hanem, mint tudatlan gyermeket, bevezette a falusi akadémiába.

Népnünk, áthatva a törvény erejétől, engedett az újításnak, ugyannyira, hogy ma már a XIX. században tarisznya számára hordja haza a baranyai iskolás gyermek a kész tudományt. — Ezért szükséges a baranyai iskolás gyermekeknek a nagy tarisznya!

Ma már tehát a „művelt” baranyai ember nem visel tarisznyát, hanem igen is mondva csinált iskolás fia számára két akkorát, mint azelőtt.

Tisztelettel tehát a baranyai tarisznyának, mert „van abban valami!”

— Esetleg a bácskaiakról nem szölok semmit, hanem szeretnék velük találkozni — Gyűdön!

Bozzay Kálmán.

Gabonaüzlet.

Július hó 24-én.

A mezei munkák javában folynak, az aratási eredmény általában kielégítő. Az új gabonaüzlet nehézkösen indul, hisszük azonban, hogy 2 hét múlva oly forgalmunk lesz, mely az előbbi éveket élénkség tekintetében jóval felülmúlja és szakadatlanul egész éven át fog tartani. — Hangulat lanya.

Mai áránk:

Buza (ó)	6.60—7.00
Buza (új)	6.30—6.50
Zab (új)	5.50—5.60
Tengeri	4.70—4.80
Árpa	4.70—4.80
Repece	10.00

Naptár.

Julius.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
25 Pént.	Jakab ap.	Jakab ap.	13 Gábor
26 Szom.	Anna	Anna	14 Aquila
27 Vas.	E 9 Pentele	E 8 Pentele	15 G 8 Cyriak
28 Hétfő	Ince, Géza	Beatrix	16 Athinog.
29 Kedd	Mártha	Mártha	17 Marian

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.

Helyettesíti:

Laptulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

NYILTTÉR.)

A következő első- és másodbirósági jogerős ítéletek közzétételnek.

637. szám.
feny. 1889.

Öfelsége a király nevében a zombori kir. járásbiróság sulyos testisértés, könnyű testisértés és becsületsértés vétségével vádolt Popovits Boskó zombori lakos elleni büntnyben alulirt napon következő

ítéletet hozott:

Popovits Boskó, 25 éves, gör. kel. vallásu, műegyetemi tanuló, zombori lakos, a Hajosevits András által sulyos testisértés vétsége miatt emelt vád és következményeinek terhe alól felmentetik, azonban a nevezett személy ellen elkövetett s. btk. 301. §-ába ütköző könnyű testi sértés, továbbá az Eckert Pál és dr. Lovászy Márton ellen elkövetett s. a btk. 261. §-ába ütköző becsületsértés vétségében bűnösnek nyilvánítatik s tekintettel a btk. 92. és 96. §§-aira, ugyanazon törvény 102. §-a értelmében a Hajosevits András ellen elkövetett könnyű testi sértés vétsége miatt 30 frt fő- és 20 frt mellékpénzbüntetésre, az Eckert Pál ellen elkövetett becsületsértés vétsége miatt 25 frt s a dr. Lovászy Márton ellen elkövetett becsületsértés vétsége miatt 75 frt, összesen tehát 150 frt pénzbüntetésre ítéltetik, mely pénzbüntetés az 1887. évi S. t. c. 1-ső §-a szerinti célokra 15 nap alatt s végrehajtás terhe alatt fizetendő, behajthatlansága esetében pedig 30 napi fogházbüntetésre átváltoztatóandó lesz.

Vádolt köteles Hajosevits Andrásnak kártérítés fejében 14 frtot, időmulasztásért 10 frtot s ügyvédi képviselést 40 frtot; Eckert Pálnak időmulasztásért 10 frtot s ügyvédi képviselést 20 frtot 15 nap alatt és végrehajtás terhe mellett megfizetni.

Vádolt köteles jelen ítéletnek Eckert Pál kérelme folytán a „Bácska“ című helyi lapban leendő közzététele által felmerülő költségeket Eckert Pálnak megteríteni.

Vádolt a Schmelez Fülöp által ellene könnyű testisértés vétsége miatt emelt vád és következményeinek terhe alól felmentetik.

A vádolt ellen Pap János által, Bezeredy Pál ellen pedig Schmelez Fülöp által könnyű testisértés vétsége miatt folyamatba tett eljárás megszüntetik.

Dr. Molnár Gyula védőügyvéd díja Hajosevits András ellenében 40 frtban, Eckert Pál ellenében 20 frtban és Schmelez Fülöp ellenében 15 frtban megállapítatik.

Indokok:

Vádolt a Hajosevits András által sulyos testisértés miatt emelt vád és következményeinek terhe alól felmentendő volt, mert dr. Rabéczy István és dr. Spitzer Mór orvosok, mint a Hajosevits András testisérüléseiről kiállított orvosi látéletet és véleményt felülvizsgáló szakértők egybehangzó véleménye szerint a szenvedett sértesek közül a leghosszabb gyógyfolyamatú is legfeljebb 4-5 nap alatt gyógyulhatott s ezek közül csak az 5-ik pont alatti 1-2 napi s a 6-ik pont alatti 3-4 napi munkaképtelenséget okozhatott. Minthogy pedig a feljellesthez mellékelt orvosi látélet és vélemény a gyógyulás és munkaképtelenség idejére nézve csak előírnyozva volt, míg a felülvizsgáló orvosok, kik a tárgyalás alkalmával sértett fél orrsértése felett szemlét is tartottak, s kiknek jelenlétében a sértett fél munkaképtelensége idejének megállapítása végett hivatkozott tanuk kihallgatva lettek, már a megíthet tanuk vallomása alapján is adták véleményüket: ez utóbbi volt elfogadandó, mely szerint a sértesek nem sulyosak, hanem csak könnyűek.

Ehhez képest azonban vádolt még a sulyos testisértés vétségének vádja alól felmentendő, a könnyű testisértés vétségében bűnösnek volt nyilvánítandó, mert a kihallgatott tanukkal be lett bizonyítva, miszerint 1888. évi augusztus hó 9-ik és 10-ik napja közti éjjelen, a zombori „Csitaonica“ nevű vendéglőben Hajosevits András azon okból, mert ez a már vádolt rendelkezése alá volt tamburások által, vádoltnak többször megújított tiltakozása ellenére zenéltetni akart, vádolt követte el ama testisértéseket.

Tekintve azonban, hogy vádolt a tény elkövetésekor már ittas volt s arra neki, mint ittas személynek — ki tette következményeit kevésbé fontolhatta meg — magánvádoló szolgáltatott okot azzal, hogy a már vádolt rendelkezése alatt állott zenészeket vádolt rendelkezése alól minden áron elvonni akarta, holott azon társadalmi szabályt, mely szerint az ily cselekedet jogtalan, tudnia kellett: vádolt cselekménye, tekintettel ifjú korára s rovatlan előéletére, oly enyhe beszámítás alá esik, hogy büntetése kiszabásánál a btk. 92. §-a volt alkalmazandó s vádolt büntetése, ezen cselekményeért 30 frt fő- és 20 frt mellékpénzbüntetésben volt megállapítandó.

Vádolt az Eckert Pál ellen elkövetett becsületsértés vétségében is bűnösnek volt nyilvánítandó, mert beismerte, hogy 1888. évi augusztus hó 10-én reggeli 7 órakor, az utcán nevezett magánvádóval találkozáván, őt fején megütötte, azon állítását pedig, hogy erre magánvádó adott okot azzal, hogy vádoltat „marhá“nak nevezte, magánvádó tagadásával szemben nem bizonyította s így azon tényállás alapján volt az ítélet e része hozandó, hogy vádolt mámoros állapotban találkozáván magánvádóval, ebbe belékötött s őt minden ok nélkül megütötte.

Ama körülmény, hogy magánvádó a szenvedett tetlegesség következtében leesett kalapjáért nyulva, vádoltat „Schweinskerl“nek nevezte, vádolt büntethetőségét nem szünteti meg, mert ezen kifejezést magánvádó nem nyomban viszonzott becsületsértési szándékkal, hanem boszúságában önkénytelenül ejtette.

Tekintve, hogy magánvádó jó nével bíró polgár s vétségek halmazata forog fenn, vádolt ezen becsületsértés miatt 25 frt pénzbüntetéssel volt büntetendő.

Vádolt a dr. Lovászy Márton ellen elkövetett becsületsértés vétségében szintén bűnösnek volt nyilvánítandó, mert a tanuk vallomása által bebizonyult, miszerint az 1888. évi szeptember hó 7-ike és 8-ika közötti éjjelen Zomborban, Szabadka Nándor vendéglőjében magánvádó az udvarban többek társaságában egy asztalnál békésen mulatott, midőn éjféltájban dr. Gertinger Pál egy tréfás felkösztöt mondván magánvádóra, a mint ezt befejezte, vádolt, ki addig a vendéglő fedett

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

udvari helyiségében volt, az asztalnál ott termett s dr. Gertinger Páltól kérdezte, hogy ki az, aki ama szavakat (t—os, sz—os) mondotta, mire ez felelte, hogy ő nem vádoltához beszélt, hanem magánvádólt köszöntötte fel. Erre vádolt, ki éppen magánvádó háta megett állott, ököllel orozva a mitsem sejtő magánvádólt arcébe ütötte.

Vádolt azzal védekezék, hogy ő már előbb megjelent azon asztalnál s kérdezősködött dr. Drakulits Pál után, midőn őt ott nem szivesen fogadták s így azt hitte, hogy midőn dr. Gertinger Pál beszélt, az alatt bizonyos sértő kifejezés reá vonatkozva lett mondva, ezen védekezése azonban nem fogadható el, mert ha reá vonatkozólag mondottaknak tartotta is ama szavakat, mégis a mint dr. Gertinger Pál azon felvilágosítást adta neki, hogy ama szavakat magánvádórt tartott felkösztötjében ő mondotta, illetőleg mint a magánvádó által nevezett tanura tréfásan közbevetettek őt viszonzotta magánvádórt, vádoltnak, ha még kételye volt e tekintetben, legfeljebb magánvádóhoz is kérdést intéznie állott jogában, nem pedig a mitsem sejtő magánvádórt orozva tetlegességgel illetni.

Minthogy azonban vádolt szeszest italtól felhevült állapotban követte el e sértést, tekintettel mégis magánvádó kiválóbb társadalmi állására s a fenforgó bűnhalmazatra, vádoltnak ezen sértés miatti büntetése 75 frtban volt megállapítandó.

Vádolt a Schmelez Fülöp által könnyű testisértés miatt emelt vád és következményeinek terhe alól felmentendő volt, mert a kihallgatott tanukkal az, hogy a Szabadka-féle vendéglő utcájában 1888. évi augusztus hó 27-én este, az ott összejött sokaságban, vádolt követte el rajta a sértést, nem bizonyult be, s minthogy magánvádó egyes tanuk előtt más személyeket is gyanúsított ezzel, minthogy továbbá az eljárási szabályok nem tartalmaznak oly szakaszt, melyek alapján magánvádó vádbeli állítására megíthető lehetne, a magánvádó által felajánlott eskü mellőzendő volt.

Vádolt elíteltetésén alapul a Hajosevits Andrásnak megíthet kártérítés és a nevezettnek, valamint Eckert Pálnak megíthet eljárási költségeken való marasztaltatása is.

A Pap János által vádolt és Schmelez Fülöp által Bezeredy Pál ellen emelt vádindítványok visszavonatván, ezek tekintetében megszüntető határozat volt hozandó.

Ezen ítélet sértett fél, illetve magánvádóknak s vádolt védőügyvédnek mai napon meghirdetetté, védőügyvéd az ítéletben, a Hajosevits András és dr. Lovászy Márton ellen elkövetett vétségekre vonatkozólag ugy a minősítés, mint a büntetés kiszabására nézve, továbbá Schmelez Fülöp vádjára vonatkozólag is megnyugvást, Eckert Pál vádjára vonatkozólag is a bűnösség és büntetésre nézve, ugy az egész ítéletnek magánjogi részére nézve azonban felebbezését, Eckert Pál az ítéletben való megnyugvását, Hajosevits András, dr. Lovászy Márton és Schmelez Fülöp pedig az ítéletnek rájuk vonatkozó része ellen felebbezésüket jelentették be, míg az ítélet vádoltoknak kézbesítetté, a kir. ügyészséggel pedig táblázati uton közöltetni rendeltetik.

Zomborban, a kir. járásbiróságnál 1889. évi február hó 26-án. — Dömötör Pál s. k.

43744. szám.

B. 1889.

Öfelsége a király nevében a budapesti kir. ítélőtábla sulyos és könnyű testisértés, továbbá becsületsértés vétsége miatt vádolt Popovits Boskó elleni bünvádi ügyet, melyben a zombori kir. járásbiróság 1889. évi február hó 26-án 637. szám alatt ítéletet hozott, a vádoltnak Eckert Pál által panaszolt becsületsértés miatt és a magánjogi igényekre vonatkozó része ellen bejelentett Hajosevits András és Schmelez Fülöp sértülteinek 671/1889. sz. a. indokolt, végre dr. Lovászy Márton sértülteinek szóval bejelentett felebbezése folytán 1889. évi december hó 27-én tartott nyilvános ülésében vizsgálat alá vevén, következőleg ítélte. Az elsőfoku bíróság ítéletét azzal a kiegészítéssel, hogy a kártérítés megíthetése a btk. 311. §-án alapszik indokainál fogva és még azért is helyben hagyja, mert Schmelez Fülöp csakis a termett és a bangról véli felismerni vádoltban azt az egyént, ki őt bántalmazta. Piszarovits Sándor egymagában álló terhelő tanu pedig a vádoltat annak előtte nem is ismervén, csupán a jelen ügyben megtartott tárgyalás alkalmával vélte felismerhetni a vádoltban azt az egyént, aki a sötét éjnek idején a fentebb nevezett magánvádólt bántalmazta. Az elsőfoku bíróság ítéletében felhozott nyomatékos enyhítő körülményeken felül még az is indokolja a btk. 92. §-a alkalmazását, hogy a vádolt műegyetemi tanuló lévén, a szabadságvesztés büntetés jövőjére nézve nagy horderővel bíró hátrányt okozhatna. Kelt Budapesten, 1889. évi december hó 7-én. Sárkány József s. k. alelnök. Joannovits Döme s. k. előadó. (P. H.)

Zomborban, a kir. járásbiróságnál 1890. évi július hó 18-án.

Dömötör Pál.
kir. járásbíró.

Figyelmeztetés.

A Bács-Bodrogh vármegyei történelmi társulat tagjait tisztelettel felkérem, hogy folyó és mult évi tagdíjaikat — tévedések kikerülése végett — tekintetes **Pozsonyi Béla** jelenlegi társulati pénztáros urhoz küldeni sziveskedjenek, mivel a f. 1890. évi május hó 31-én megtartott társulati közgyűlésen ezen állásra **Pozsonyi Béla** vármegyei számvevő ur lón megválasztva.

Mély tisztelettel
Zombor, 1890. július 21-én.

Bittermann Nándor.
könyv- és könyvadatulajdonos.

HIRDETÉSEK.

Galamb eladás.

40-50 darab különféle hazai és külföldi faju, repülő és forgó galambok jutányos áron eladatnak. Levélbeli tudakozódásra bővebb felvilágosítást nyújt **Parabutról Szalay József.**

3475. szám.

1890.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottságának 272/1890. sz. a. kelt építési engedélye alapján alulírott által közhírre tétetik: miszerint Kis-Hegyes község istállójának 1594 frt 09 krban felvett felépítése (tégla anyag és földhordás betudása nélkül) nyilvános árlejtés útján fog a legolcsóbban vállalkozónak kiadatni.

Felhívtnak a vállalkozni szándékozók, hogy a fentebb jelzett vállalati összegnek megfelelő 10% bantpénzzel, vagy óvadékképes papirokkal ellátva, a nyilvános árlejtés határmáján **f. évi augusztus hó 1-én reggeli 9 órakor** Kis-Hegyes községégháza nagytermében jelenjenek meg; az árverés feltételei, költségvetés és tervrajz az árlejtés határmájáig a főszolgabíró hivatalos helyiségében, ugy az árverés napján a helyszínen betekinthető.

Topolyán, 1890. évi július hó 10-én.

Császár Péter,
főszolgabíró.

3-3

A zombori adófelsőzlamlási bizottságtól.

Hirdetmény.

Az adókövető bizottságok által folyó évben 1890/92. évek tartamára szóló érvénynyel megállapított III-ad oszt. ker. adó s az 1890. évre megállapított nyilvános számadásra kötelezett vállalatok s egyletek üzleti adója ellen Bács-Bodrogh megye, Zombor, Szabadka, Ujvidék és Baja sz. kir. városok területéről beérkezett 2-od foku felebbezések elbírálására hivatott egyenesadó elsőzlamlási bizottság működését **f. é. augusztus hó 2-án** megkezdve, vasár- és ünneppnapokat kivéve, naponkint d. e. 8-12 óráig Zomborban a volt illetékkiszabási hivatali épület azon helyiségében, melyben a zombori adókövető bizottság működött, fogja üléseit tartani, s a megállapított sorrend szerint első sorban a palánkai, ó-becsei, kulai, zentai, ujvidéki, szabadkai, bajai és zombori kir. adóhivatali kerületből, s azután végül az egész megyéből a nyilvános számadásra kötelezett egyletek és vállalatokra vonatkozó beérkezett felebbezéseket folytatólagosan tárgyalás alá vétetni.

Zomborban, 1890. évi július hó 17-én.

Buday József,

p. ü. tanácsos,
adóelsőzlamlási bizottsági elnök.

3-3

Ügyvédi irodámat

özv. Thurszky Paulin vásártéren levő házában megnyitottam.

Dr. Thurszky Zsiga.

3-3

A takarékos háziasszonyok figyelmébe.

Ezennel van szerencsém a tisztelt urnóknak utjonnan nyitott

Lisztkereskádésemet és kenyérárudámat

különös figyelmükbe ajánlani.

Csakis „Ferenc-csatornai műmalmok“ által készített, legjobb lisztet tartok raktáron, kenyérsütetem pedig házilag készítették.

Kiváló tisztelettel

Deszpi Krisztina és társa

3-1

Zomborban,
Zrinyi-utca, Koczik-féle ház mellett.

5878. szám.

1890.

Pályázat.

Mohol községében 500 frt évi fizetéssel javadalmazott irnoki állásra pályázat nyitattik, felhívtnak a pályázni szándékozók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket alulírtóhoz **folyó évi augusztus hó 14-ig** beterjesszék, a választás augusztus hó 16-án fog megtartatni.

Zentán, 1890. július 19-én.

Matkovits,
főszolgabíró.

3-1

Tűzifaár leszállítás.

A cser- és tölgyfahasáb ölének árát mai napon egy forinttal leszállítottuk.

Roheim Károly és fiai.

6-1

Hirdetmény.

Bezdan község telekkönyvi betéteinek szerkesztésére kirendelt bizottság közölni teszi, hogy az 1886. évi XXIX. törvényekben előírt helyszíni eljárás végett **1890. évi augusztus hó 12-ik** napján a községben megjelenend.

Felhívotnak ennélfogva:

1., mindazok, a kik a községben lévő valamely ingatlanhoz a teleknyvjókönyvi állással szemben tulajdoni jogot tartanak, hogy a mennyiben az eljárás bírósági kiküldöttnek az arra vonatkozó okiratokat át nem adták, tulajdonjoguk bekezelezését a fent kitett határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézendő szabályszerű beadvány útján kieszközölni; vagy az 1886. évi XXIX. t. c. 15-18. §§ ai értelmében az átírásra szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényüket a bizottság előtt annak a községben teljesítendő működése folyama alatt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó teleknyvjókönyvi tulajdonos az átruházási jogügylet létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekezelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert ellenesetben jogait ezen előnyös uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illetékelengedély kedvezményétől esznek;

2., mindazon jelzálogos hitelezők és azok, a kiknek javára egybnyilvankönyvi jogok vannak bejegyezve, de a bejegyzett követelések, illetőleg egyéb nyilvankönyvi jogok tényleg már megszűntek, ugyszintén az ilyen bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, vagy a törlési engedély nyilvánítsa végett a szerkesztő-bizottság előtt megjelenjenek, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől esznek.

Petrovics Valér s. k.,
kir. aljárásbíró.

3-1

Simonovits Kornél s. k.,
kir. tkvi betétszerkesztő.

1886. évi XXIX. törvények: a telekkönyvi betétek szerkesztéséről.

15. §. A B) lap szerkesztésénél az ingatlan tényleges birtokosának tulajdonjoga jegyzendő be:

a) ha a tényleges birtokos az ingatlan megszerzését a telekkönyvi tulajdonos által kiállított eredeti okirattal igazolja, s amennyiben ezen okirat alapján a tulajdonjog a telekkönyvi rendelet szerint be nem kezelezhető, a tényleges birtoklást helyhatósági bizonyítvánnyal, vagy az eljáró bizottságnál alkalmazott bizalmi férfiaknak (40. §) szóbeli nyilatkozatával tanúsítja, vagy

b) ha írásbeli okirat hiányában a jogügylet létrejöttét az átruházó telekkönyvi tulajdonosnak a bizottság előtt szóval tett beismerésével igazolhatik.

Ugyanezen módon jegyzendő be a tényleges birtokos tulajdonjoga akkor is, ha az ingatlan megszerzése a telekkönyvi tulajdonosnak jogerőre emelkedett bírósági átadási okirattal vagy ítélettel igazolt örökös vagy hagyományosa által kiállított, de bekezelezésre nem alkalmas okirattal, vagy a fentebbiek szerint igazolt jogutódnak a bizottság előtt szóval tett beismerésével igazolhatik.

16. §. A tényleges birtokos jegyzendő be akkor is, ha az ingatlan 3 évi békés birtoklását a helyhatóság és a bizalmi férfi által igazolja, és a telekkönyvi tulajdonos a betétek szerkesztésére kirendelt bizottságnak szabályszerű idézése és felszólítása (44. §) dacára a tényleges birtokos tulajdonjoga bejegyzésének a bejegyzés eszközéséig ellent nem mond.

A telekkönyvi tulajdonos által a bejegyzés eszközése után, valamint a telekkönyvi tulajdonos jogutóda által előterjesztett ellenmondás hatályáról az 53., 61., 63. és 64. §-ok rendelkeznek.

17. §. A tényleges birtokos tulajdonjoga jegyzendő be továbbá: ha az ingatlan nyilvankönyvön kívül több átruházásnak képezte tárgyát és ezen átruházások mindegyike szabályszerű okirattal, vagy a 15. § értelmében teendő beismeréssel nem igazolhatik ugyan, de az, hogy a kérdéses ingatlan a telekkönyvi tulajdonos vagy igazolt örökös vagy hagyományosa (15. §) által átruházott legalább is telekkönyvi előjegyzésre alkalmas okirattal, vagy a 15. § értelmében az átruházó szóbeli nyilatkozatával igazolhatik, a további átruházásról hiányzó okiratok pedig a helyhatóságnak azzal a nyilatkozatával pótolhatnak, hogy az illető átruházásról tudomással bírnak, s ezenfelül a helyhatóság és a bizalmi férfiak bizonyítják, hogy az igénylő az ingatlan tényleges birtokosában van.

18. §. A tényleges birtokos tulajdonjoga jegyzendő be végre: ha a telekkönyvi tulajdonos legalább 3 év előtt elhalt, vagy holléte legalább 3 év óta nem tudatik és a helyhatóság igazolja, hogy tudomással bír azon egy vagy több átruházásról, a melyek által a tényleges birtokos a kérdéses ingatlant megszerzte s egyszersmind a helyhatóság és a bizalmi férfiak által az is igazolhatik, hogy a tényleges birtokos maga, vagy ő és birtokelődei legalább 10 év óta az ingatlan békés birtokosában vannak.

Ha a telekkönyvi tulajdonos holléte nem tudatik, a tényleges birtokos tulajdonjoga csak akkor jegyezhető be, ha a helyszíni működés befejezéséig a telekkönyvi tulajdonos a bejegyzésnek ellent nem mond.

A telekkönyvi tulajdonos által a bejegyzés eszközése után, valamint a telekkönyvi tulajdonos jogutóda által előterjesztett ellenmondás hatályáról az 53., 61., 63. és 64. §-ok intézkednek.

22. §. A telekkönyvi tulajdonos, továbbá a tényleges birtokos, ha ez utóbbinak tulajdonjoga a jelen törvény alapján (15-18. §§) a betét B) lapjára leendő bejegyzés céljából a betétek szerkesztésére kirendelt bizottság által igazoltnak elfogadtatott, ugyszintén az, a kinek javára valamely nyilvankönyvi jog bejegyezve van, jogosítva vannak, a teleknyvjókönyv szerint még fennálló, de tényleg már megszűnt jogra vonatkozó bejegyzésnek törlesztését, a törlésre alkalmas okirat alapján, vagy a jogosítottnak a bizottság előtt előszóval tett elismerése alapján, az eljáró bizottság előtt kért.

Egy jó házból való fiu gyakornokul

felvétetik
Michitsch István
fűszerkereskedésében
Baján.

574. szám.

kig. 1890.

Arverési hirdetmény.

Alulírt elüljárók részéről ezennel közölni tétetik, hogy D.-Szt.-Iván községében a vadászati jog gyakorolhatása az 1883. évi XX. t. c. 1., 2. és 9. §-nak figyelembevétele mellett D.-Szt.-Iván községében **1890. évi augusztus 10-én d. u. 3 órakor** egymásután következő évre, vagyis folyó évi augusztus hó 15-től 1896. évi augusztus hó 15-éig, nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérők haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák tartama alatt bárki által és bármikor betekinthetők.

Kelt D.-Szt.-Ivánban, 1890. évi július hó 21-én.

Érlinger János, községi h. jegyző. 3-1
Czevits Ráda, községi bíró.

15812. sz.

tkvi 1889.

Arverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közölni teszi, hogy a zombori takarékpénztár végrehajtónak Gyuresev Izák s neje Lallosevics Lexa végrehajtást szenvedők elleni 150 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíró) területén lévő, Zomborban fekvő, a zombori 5459. sz. tkvben A. 7. alatt foglalt Gyuresev szül. Lallosevics Lexa nevű álló (2633-2634.) hr. 324. ö. i. sz. Cservenka külvárosban fekvő ház és bertelekre az árverést 1209 frtban ezen megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1890. évi augusztus hó 22-ik napján délutáni 3 órakor** alulírt kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatul fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvények 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1890. évi május hó 29-én.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Sztojkovits György,
kir. trvszéki bíró.

5064. szám.

kig. 1890.

Pályázati hirdetmény.

A Cservenka községben üresedésben lévő 50 frt készpénz fizetés és a szabályrendeletileg megállapított látogatási díjakkal javadalmazott szülésznői állás betöltésére pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni kívánókat, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeket hozzám **f. é. augusztus hó 2-áig** benyújtsák.

Kelt Kulán, 1890. évi július hó 10-én.

Dr. Molnár Károly,

főszolgabíró.

16219 sz.

tkvi 1889.

Arverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közölni teszi, hogy a zombori takarékpénztár végrehajtónak Weigand József végrehajtást szenvedők elleni 125 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a zombori kir. járásbíró) területén lévő, Zomborban fekvő, a zombori 6565. sz. tkvben A. 7. alatt foglalt Weigand József nevű álló 14126/a hr. sz. 3 hold 353³/₆ ö. szántóra az árverést 669 frtban ezen megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1890. évi augusztus hó 23-ik napján délutáni 3 órakor** alulírt kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatul fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1890. évi május hó 30-án.

A zombori kir. törvényszék mint telekk. hatóság.

Sztojkovits György,
kir. trvsz. bíró.

Pályázat.

A rigyicai r. k. iskolaszék egy újonnan szervezett és egy nyugdíjaztatás által üresedésbe jött tanítói állásra **f. évi augusztus hó 10-éig** bezárólag pályázatot hirdet a következő feltételek mellett:

a) az újonnan szervezett tanítói állásra pályázhatnak férfiak és nők, kik magyar és német nyelvre képesítve. Ezen állással összekötött iskola osztatlan vegyes hat osztályu, melyben az előadási nyelv magyar-német. A fizetés o. é. 400 frt és 50 frt lakbér. A megválasztandó tartozik ismétlő-iskolát tartani és helyét f. évi szeptember hó 1-én elfoglalni.

b) A nyugdíjaztatás által üresedésbe jött tanítói állásra csak férfiak pályázhatnak, kik magyar s német nyelvre és kántorságra képesítve. Ezen állással összekötött fizetés o. é. 340 frt, fa- és szalma-megváltás fejében 60 frt, természetbeni lakás kettel; a természetbeni lakás egy, a község tulajdonát képező egész ház, melynek belső meszeltetésébe a benlakó tanító köteles. A megválasztandó tartozik ismétlő-iskolát tartani, a kántornak segédkezni és öt helyettesíteni. Ezen állás elfoglalandó f. évi október hó 1-én. A fizetés mindkét állásra a községi pénztárból évenként előre jár.

A folyamodványok a rigyicai r. k. iskolaszékre címezve, főt. Láng Márton esperes-plébános urnak Csatajára küldendők.

Rigyica, 1890. jul. 15.

Maison Mihály,
plébános, isk. elnök

Dr. Szabó Sándor

mint specialista fog-, fül-, gége- és szemorvos, működését helyben a mai napon megkezdvén, a n. é. község tudomására hozza, hogy hosszas gyakorlat és beható tanulmányok alapján a következő betegségek sikeres gyógyítására vállalkozik:

I. **Fogbetegségeket,** u. m.: eltávolított fogakat és foggyökereket biztosan és gyorsan; — fogak tömeset (plombe) zománcsal, platinával és arannyal elvállalja és a hiánytalan kivitelért és tartósságért kezeskedik; — **müleges fogakat** és egész fogsorokat készít és a szájüregbe behelyez, valamint a foghús és száj minden egyéb megbetegedését.

II. **Fülbetegségeket:** mindennemű fül-fájdalmat, fülfolyást, nehéz hallást stb.

III. **Orr-, torok- és gégebajokat,** nevezetesen Croupot és Diphtheritist gyermekek-nél, nyelési akadályokat, nehéz légzést, rekedtséget stb.

IV. **Szembetegségeket:** mindennemű szemgyulladást, trachomat, látási zavarokat, **szürke hályogot** stb.

Lakása: **Vuits Pál**-féle ház, a szerb nagy templommal szemben.

Rendelési órák: 10-12 d. e. és 2-4 d. u.

4376. szám.

tkvi 1890.

Hirdetmény.

Vajsza és Bogyán községek és Zsiva sziget telekkönyvi betétei 1886. évi XXIX. t. c. és 1889. évi XXXVIII. t. c. értelmében elkészítettvén és a nyilvánosságnak átadtván, ez azon felszólítással tétetik közvé, hogy

1. Mindazok, kik az idézett törvény 15. és 17. §§ ai alapján, ide értve azon §§-oknak az 1889. évi XXXVIII. törvények 5-ik és 6-ik §-ában foglalt kiegészítéseit is, valamint az utóbbi törvény 7. §-ához képest eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket; azok pedig, kik valamely teher tétel átvitelének az 1886. évi XXIX. t. c. 22. §-a, illetve az 1889. évi XXXVIII. t. c. 15. §-a alapján mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket 6 hónap alatt, vagyis **1891. évi január hó 31-ik napjáig** bezárólag a hódásági kir. járásbírószék mint telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indítandó törlési és egyéb keresetük a 3-ik szemlélynek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2. Mindazok, akik az 1886. évi XXIX. t. c. 16. és 18. §§ ai esetében, ide értve az utóbbi szakasznak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellenmondással élni kívánának, írásbeli ellenmondásaikat 6 hónap alatt, vagyis szintén 1891. évi január hó 31-ik napjáig bezárólag ezen telekkönyvi hatósághoz benyújtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után ellenmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. Végül mindazok, a kik a fentebbi 1-ső és 2-ik pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvankönyvi jogait bármely irányban sértve vélik, és e tekintetben való felszólalásukat tartalmazó kérvényüket ezen telekkönyvi hatósághoz 6 hónap alatt, vagyis 1891. évi január hó 31-ig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett 3-ik szemlélyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszerű másolatokat vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket ezen telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Hódásghon, 1890. évi július hó 12-én. 3-2

A hódásghai kir. járásbírószék mint telekkönyvi hatóság.